

**Государственное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Специальная (коррекционная) общеобразовательная школа-интернат
для слепых и слабовидящих имени В.Ш.Дагаева»**

**Приложение 1
к АООП ООО**

Утверждаю

Директор ГБОУ «С(к)ОШИСС имени В.Ш.Дагаева»
_____/ Ч.А.Гайрабеков/
Приказ № 79 от 31 08 2023 г.

**Рабочие программы
по учебным предметам основного общего образования
5-10 классы
(слепые)
2023 - 2024 учебный год**

**Государственное бюджетное общеобразовательное учреждение
«Специальная (коррекционная) общеобразовательная школа-интернат
для слепых и слабовидящих имени В.Ш.Дагаева»**

**Рабочая программа
по учебному предмету «Литературное чтение на чеченском языке»
7 «К» класс
для обучающихся с умственной отсталостью (интеллектуальными нарушениями) с учетом психофизических
особенностей слепых обучающихся
(вариант 2)
2023-2024 учебный год**

**Составитель:
Уциева Радима Салаудиевна
учитель**

1. Довзийтаран кехат

Документан бух

Дешаран предметан «Нохчийн мотт» 7-чу классашна лерина йолу белхан программа ГБОУ «С(к)ОШИСС В.Ш.Дагаевн цIарах йолчу» хIоттийна хIокху документин бух тIехь:

Юьхьанцара юкъяра дешаран федеральни пачхьалкхан дешаран стандартан юкъяра дешаран а, коьрта юкъяра дешаран а пачхьалкхан программа Э.Х.Эдиловн «Нохчийн меттан» юьхьанцарчу классашна лерина гергарчу хьесапехь йолу коррекционни дешаран учрежденина, бIаьрса доцучу берашна программа, Нохчийн Республикин дешаран а, Iилманан а министерствос магийна йолу. Белхан программа нисийна дешаран сахьташ декъна ду урокийн коьчалшка, берийн хене хьаьжжина.

Юьхьанцара юкъяра дешаран школа - мехала, керла, жобпаллин мур бу беран дахарехь: хIокху школахь-интернатехь дIадолало 1-чу классийн бIаьрса доцучу дешархойн диллина долу дешар, кхузахь шорло цуьнан гонахарчу дахарца йолу юкьяметтигаш, хийцало юкьяраллин дарж а, ша -шен вовзийта оьшуш хилар а совдолу. ТIаьхьа хиндолчу дерриге а дешаран бух кхуллу юьхьанцарчу школалашкахь. Юьхьанцарчу школахь нохчийн матто, кхечу предметаша санна, меттан Iилманан декъехь шен маьIница а йоккха меттиг дIалоцу. Цуьнан дешарца а, кхетамца кхиорехь а доккха маьIна ду.

Литературни ешар - юьхьанцарчу классийн предметашна юккъехь коьртачарах цхьаь ю. Нохчийн матто санна, цо а Iамадо бер шера а, нийса а яздан, аьтто бо юкъяра кхиарехь а, гIиллакх- оьздангаллин мехаллаш тIехь кхиош а. ХIокху предметехь кхиамаш бахаро таро ло берана юьхьанцарчу школан вукху предметашца ларош деша.

Э.Х.Солтаханов, И.Э.Солтахановн, нохчийн меттан, дешаран юьхьанцарчу классашна лерина гергарчу хьесапехь йолу программа, Нохчийн Республикин дешаран, а, Iилманан, а министерствос магийна йолу.

Юьхьанцарчу школахь хIара предмет Iамор тIехьажийна хир ду хIокху Iалашонашка кхачарна:

- кхетаме, нийса, шера къастош еша;

- ша йоьшучу текстан а, цуьнан чулацамца йолу шен юкьяметтиг а билгалйоккхуш болчу къастош ешаран коьртачу гIирсех (соцунгIа, интонаци, маьIнин тохар, ешаран чехкалла) пайда а оьцуш, еша;

- дешаран книгин чулацамах кхиар, шенна справочни аппаратах пайда эца хаар (тIетовжар, корта, абзацаш и дI. кх. а.);

исбаъхъаллин -кхоллараллин а, хlума довзаран а хъуьнарш шегахъ кхиор, исбаъхъаллин произведенино шена бина тlеlаткъам шен синхаамашца бовзийтар; дешан исбаъхъалле йолу эстетически юкъаметтиг кхиор;

- исбаъхъаллин текстан гlирсашца синъобздангаллин мехаллаш юьхъанцарчу классийн дешархошкахъ кхиор; дика а, вуо а къасто хууш, кхидолчу къаьмнашка лерам болуш кхиор.

Юьхъанцарчу школахъ литературни ешаран коьрта lалашо - иза шена оьшшу книга харжа хаарца а, и кхеташ ешарца а ша- шен терго яран дешар карадерзоран хъуьнарш шегахъ кхиор ю. Цу гlуллакхана охlла хилар билгалдолу ешначух кхеташ, дика еша хаарехъ, книгаш йовзарехъ а, шенна харжа хаарехъ а, шен синъобздангалла лакхаяккхарехъ книга оьшуш хиларх кхетам кхиьна хиларехъ а.

«Литературни ешар» предмето чулоцу хlара дакъош: дешархочун «Ешарца доьзна гlуллакх», «Исбаъхъаллин текстийн буха тlехъ долу дешархойн кхоллараллийн гlуллакх», «Берийн ешаран гуо» яздархойн цlерш а йовзуйтуш, дешархошна кху предметехула евзар йолу ерриге а произведенеш, хулийла уьш дийнна произведенеш я церан дакъош. Программи юкъа догlу иштта кхидолу дакъош а: «Литературоведчески пропедевтика», «Библиографически культура», «Къамелан кепашца доьзна долу гlуллакхаш». Боккха тидам тlебахийтина нохчийн матте ладогlар декъана а. «Ешар» цlе йолчу декъехъ къаьсттина тидам тlе бахийтина къастош ешарна. Юьхъанцарчу классашкахъ нийса а, шера а ешарехъ карадирзинчу хаарша аьтто бийр дешархойн лакхарчу классашкахъ литература йовзарехъ а. «Дистхилар», «Йоза» дакъоша аьтто бийр бу барта а, йозанан а къамел кхиорехъ. Боккха тидам тlе бахийтина вистхила хаарна а, къамелан обздангаллина а, меттан исбаъхъаллин гlирсаш караберзорна а.

«Къамелан кепашца долу гlуллакхаш» цlе йолу дакъа къамелан кепаш йовзийтина ца lаш, хlума довзаран а, синъобздангаллин, интеллектуальни, кхоллараллин гlуллакхаш чулоцуш а ду шена. И гlуллакхаш кхочушдо дешаран, lилманан гlараевллачу, исбаъхъаллин тексташ тlехъ болх бечу хенахъ. Ешарца, йоьшург тlеэцарца, исбаъхъаллин тексташ тlехъ болх барца цхъаьна кхочушхуьлу дешархочун синъобздангалла, кхолларалла кхиарца доьзна долу гlуллакхаш а.

Исбаъхъаллин тексташ ешар бахъанехъ карадирзина хаарш дерзадо дешархоша шаъш кхочушдечу кхоллараллин г1уллакхашка: къастош а, яхъашца а ешар, тардина дийна суърташ кхоллар, инсценировкаш яр, барта а йозанца юхасхъаййцар шаъш ешна исбаъхъаллин произведенеш, тайп-тайпанчу теманашна барта а, йозанца а аларш кхоллар и д1. кх. а.

«Берийн ешаран гуо» декъехъ кхочушхуьлу исбаъхъаллин тексташ харжаран принципаш. Царна юкъахъ уггаре а мехала ерш ю: еша дог дар, йоьшучух кхеташ хилар, тематика, проблематика. Текташ шайца к1орггера кхетош-кхиоран маъ1на а долуш, тайп-тайпанчу жанрашкахъ хила еза. Кхечу къаьмнийн произведенеш йовзийта а мегар ду, нагахъ шайца цхъа пайден дерг дохъуш уьш елахъ. Кху декъа юкъа дахана оьрсийн туьйранаш, г1арабевллачу оьрсийн яздархойн Л. Толстойн, Г. Скребницкийн, В. Бианкин, А. Гайдаран произведенеш.

«Литературоведчески пропедевтика» декъехъ билгалбина исбаъхъаллин тексташ йоьшучу хенахъ дешархой шайх хъакхалур болу а, бийцаре беш, шайна т1ехъ болх бен болу а литературоведчески кхетамаш. Текташ т1ехъ болх бечу хенахъ дешархойн карахъ мехала г1ирс хилла д1ах1уьттур бу и литературни кхетамаш.

«Библиографически культура» декъо аьтто бо еша билгалйинчу литератури юкъара оьшу книга харжа хууш хилар кхиорехъ, оглавлени, аннотаци карорехъ, суърташ дехкина художник, автор билгалварехъ, иллюстрацеш текстан хиламашца буозарехъ, ткъа иштта 1амаво тайп-тайпанчу справочни материалашца болх бан.

2. Дешаран предметан чулацаман мехаллаш

Х1ара предмет 1амочу хенахь йовзар нисло массо а тайпа бохург санна къоман мехаллаш (патриотизм, доьзалан мехаллаш, 1алам, къинхъегам а, кхолларалла а, искусство, литература, дин). Кхузаманан, махкана а, халкъана а пайден хир долчу кепара озда, ийман долуш, кхидолу къаьмнаш лоруш, к1ант-йо1 кхиор ду хила дезарг цу предметана бухе диллиарг.

Дешаран планехь х1окху предмето д1алоцу меттиг

Базисни дешаран планан 2-чу вариантаца йог1уш х1иттийна ю х1ара тематически планаш. Юьхьанцарчу юкъарадешаран заведенешкахь х1ара предмет 1амо билгалдинарг 270 сахьт ду: 7-чу классехь 68 (йоза-дешар) сахьт.

Предмет 1аморца доьзна долу жам1аш

Литературни ешар 1амочаьргахь хила деза личностни жам1аш:

Россин юкъара этнически а, граждански а цхьааллаш кхиор, вуьшта аьлча

- ша муьлхачу къоман векал ву а, Россин пачхьалкхан гражданин ша хилар а кхетор; юкъара российскийски а, граждански а, нохчийн г1иллакх-оьздангаллин а мехаллаш шегахь кхиор;
- исбаьхьаллин произведенийн буха г1ехь шегахь адамаллин а, демократически а мехаллаш кхиор;
- шен къоман культурахь, бусулба динах а долу хаарш хилар, кхечу къаьмнех а, церан культурахь, динах лаьцнарг а девзаш хилар; кхечу къаьмнийн культуре а, динца доьзначу ламасташка а ларам шегахь хилийтар;
- шен къоман г1иллакхаш а девзаш, кхечу къаьмнашца а г1иллакхашца а, динца а йоьзна йолу юкъаметтигаш ларьян хаар;
- доьзалан ламасташка тергаме хила везар шегахь кхиор, 1алам лардан а, шен а, нехан а могушалла ларьян езарх кхеташ хилар;

- таханлерчу дуьненахь вахаран лалашонца шен амал кхиор; шен нийсархошца а, баккхийчаьрца а девне ца вуьйлуш, машаре ваха болу лаам шегяхь кхиор;
- дешархочун социальни декхарш карадерзор; дешаре лаам кхиор; дешар шена оьшуш хиларх кхетар;
- къоман а, кхийолу а литература ешарца синьобзданагаллин мехаллаш а, эстетически синхаамаш шегяхь кхиор.

Литературни ешар ламочаьргахь хила деза метапредметни жамлаш:

- дешаран лалашонех а, декхарех а кхеташ хилар, кхоллараллин кепара хьесапаш кхочушдар;
- шена хьалха хлоттийнчу декхаре хьаьжжина, дешаран декьехула билгалдан леринарг къасто а, цуьнан мах хадо а, и кхочушдархьама эвсаре некь харжа а хаар;
- ша баьхначу кхиамийн бахьанех кхеташ хилар шегяхь кхиор (ткъа иштта цададаларан бахьанех а, иза лазаме ца долуйтуш тлеэца хууш а хилар);
- коммуникативни а, хлума довзаран а декхарш кхочушдаран лалашонца меттан глирсех пайда эцар; дечун логически кепаш (дустар, анализ, юкьара маьлна дар) караерзор;
- кхечу къаьмнийн нийсархошца цхьаьна дечу глуллакхашкахь юкьара лалашонаш билгалъяр, хьан, хлун дийр ду къастор, цаьрца цхьаьна тергам латтор, ша а, вукхара а дечун цхьанакепара мах хадор; девне ца дерзош, лоттаме дерш дладерзор, ларамца тлеэцар кхечу къомах волчун амалехь дерг;
- базови предметийн кхетамаш, кхечу предметащца боьзна кхетамаш а караберзор, шен предметца уьш буозар.

Литературни ешар ламочаьргахь хила деза предметаца доьзна долу жамлаш:

- къоман а, дуьненан а, культурийн хилам а, синьобздангаллин мехаллаш, ламасташ лардаран а, кхидла а длакховдоран глирс санна литературех кхетар;
- ша-шен кхиарехь ешаран мах лакхара хиларх кхетар; виллина йоьшуш хила везаш хилар болу лаам шегяхь кхиор; дуьненах а, къоман исторех а, культурех а болу кхетамаш кхиор; юьхьанцара глиллакх-обздангалла кхиорехь литературо ддалоцу меттиг къасто а, дика а, вуо а хлун ду хууш хилар;

- х1унда еша еза бохучух кхеташ хилар, цу декъехъ тайп- тайпанчу ешарх пайда эцар;
- дешаран а, 1илманан кхетаме, исбаъхъаллин тексташ ладог1арца т1еэца а, кхеташ еша а, цхъанатайпана царах кхета а хууш хилар; стихотворенин кепехъ йолу тексташ къастош ешаран юъхъанцара хаарш карадерзор;
- прозаически исбаъхъаллин произведенеш юхасхъайийца а, церан чулацамах долчу хаттаршна жобпаш дала а, ешначу дешаран, 1илманан кхетаме, исбаъхъаллин текстийн бахъанин- т1аъхъалонийн з1енаш къасто а хаар карадерзор;
- меттан бакъонаш а ларъеш, йозанехъ а, барта а доцца дийцарш х1итто хаар карадерзор;
- хъайца къамел деш волчуьнга а ладог1а а, цо дуйцучуьнца реза вацахъ а, делил далорца айхъа бохург т1еч1аг1дан а, г1иллакхехъ вистхила а, диалог д1аяхъа а хаар карадерзор;
- исбаъхъаллин текстийн башхаллийн дуьхе а кхуьуш, дешаран, 1илманан, исбаъхъаллин тексташ вовшех къасто хаар;
- ешначу исбаъхъаллин, 1илманан, дешаран текстийн теманах, коьртачу маь1нах кхеташ хилар; исбаъхъаллин текстехъ балийна меттан исбаъхъаллин г1ирсаш ган а, яздархочо мича 1алашонца уьш юкъа балийна а хаар;
- ша ешначу исбаъхъаллин произведенин мах хадо а, цунах лаьцна шена хетарг ала а хаар;
- ешначу текстехъ йолу синъобздангаллин мехаллаш йовзийта а, уьш шегахъ кхио а хаар;
- оьрсийн а, нохчийн а исбаъхъаллин произведенийн персонажаш (дакъалацархой) вовшашца буста а, церан амалехъ, г1уллакхашкахъ цхъаьна дог1ург схъа а лохуш, царна харакатеристика яла а, цаьрга шен болу хъежам гайта а хаар;
- шена хаза хета книга шенна схъахаржа а, т1ебузучу хаамийн справочни хъостанех пайда эца а хаар;

3. Дешаран предметехула болу юьхьанцарчу юкъярадешаран чулацам

Къамелан кепаш

Ладоглар

Дуьйцу къамел ладогларца тлеэцар, цхьанатайпана иза кхетадар, ладогларначуьнца доьзна хаттаршна жобпаш далар, ладогларначун чулацамах лаьцна шена хаттар дала хаар, хлун лалашо йолуш ладуьйглар къамеле кхетадар. Стихотворни къамеле ладогла хаар, ладогларначун дог-ойла къастор.

Ешар

Хезаш ешар. Кхеташ, нийса, цхьанаэшшара хезаш ешар. Ешаран чехкалла доза тухуш къастош яц, хлора дешархочун башхалле хьожжий къастош хуьлу и барам. Ешаран сихалла тлаьхь-тлаьхьа чехкайоккху. Йобшучу хенахь соцунглашший, интонаций, сацаран хьаьркаш лар а деш, кхетаме, нийса, цхьанаэшшара дийначу дешнашца ешар.

Дагахь ешар. Дагахь йобшучу хенахь йобшучун маьлнах кхеташ хилар. Ешначу текстехь оьшуш болу хаамаш карон а, меттан исбаьхьаллин гларсаш ган а хаар.

Къамел дар. Барта къамелан оьздангалла

Монологически къамел барта къамелан кеп санна. Монологически кепара аьллачун коьртачу маьлних кхеташ хилар. Къамелан кепаш: дийцар, суртхлоттор, ойлаяр.

Шен аларехь меттан исбаьхьаллин гларсех пайда эцар(синонимех, вастаме дешнех, антонимех, дустарех, эпитетех). Шен аларна план хлоттор. Монологически алар дозаделла а, маьлна долуш а хилар. Диалогехь ден къамел: цуьнан башхалла. Хьайца къамел деш волчуьнга ладогла а, цо дуьйцучух кхета а, цунна жоп дала а хаар. Хьуна ца хетачу, кхечу кепара

олучуынга а ладогла а, делил а далош, тешшош цунна жоп дала а хаар. Кхечу кьомах волчу нийсархочуынца диалог длахьочу хенахь цо дечу кьамелах кхеташ, цуьнан

культурин башхаллаш тидаме а оьцуш, иза тлеаца хаар. Шен кьамелехь меттан исбаьхьаллин гирсех пайда эца хаар.

Йоза. Йозанан кьамелан оьздангалла

Йозанан кьамелан барамаш. Йозанца аьллагун чулацам билгалйинчу темица боглуш хилар. Йозанехь йовзуйту коьчал маьлна а долуш, вовшашца йозаелла а хила езар. Йозанан кьамелехь меттан исбаьхьаллин гирсех пайда эцар. Йозанехь шена хетарг ала хууш хилар: хаттарна жоп дала, изложени, йоцца сочинени язьян (суртхотторан, дийцаран, ойляран кепехь).

Ешаран гуллакхийн кепаш

Дешаран а, илманан кхетаме тексташца а бен болх (хлума довзаран декьехула долу гуллакхаш)

Дешаран а, илманан кхетаме текстех болу юкьара кхетам. Шен маттахь и тексташ кхеташ тлеэцар. Ешначун чулацамца добзначу хаттаршна жобпаш далар. Хаамаш луш болу гирсийн хьаст санна дешаран, илманан кхетаме тексташ тлеэцар, царех кхеташ хилар. Дешаран, илманан кхетаме текстийн тема а, коьрта ойла а (идей) билгалъяр. Маьлнин чекхдевллачу дакьошка текст екьар, царна цле тиллар. Текстехь бахьанин- тлаьхьалонан зленаш билгалъяр. Текстехь коьрта дешнаш билгалдар. Оцу коьртачу дешнашна тле а тевжаш, текст юха- схайийцар. Нохчийн дешнаш а, дешнийн цхьаьнакхетарш а, дийнна предложенеш а оьрсийн матте а, оьрсийн маттера нохчийн матте яха а хаар.

Исбаьхьаллин тексташца болх бар

Дешархочун хлума довзаран декьехула долу гуллакхаш.

Исбаьхьаллин текст вукху текстех кьаьсташ хиларх кхетар. Текстан цле а, кортош а, чулацамца бозабеллачу юкьаметтигех кхеташ хилар. Текстан чулацамах лаьцна долчу хаттаршна жобпаш далар. Меттан исбаьхьаллин гирсех пайда

эцарца исбаьхьаллин текст юхасхьайийцар (юьззина, йоцца, хоржуш). Исбаьхьаллин текстан жанр, тема, коьрта ойла (идей), сюжет, длахлоттаман билгало (антитеза) къастор. Текст дакъошка екьар, хлора декьан тема билгалъяр, коьрта дешнаш а, исбаьхьаллин васташ а къастор. Дакъошна цлерш тахка а, цлеран предложенийн а, хаттарийн кепехь план хлотто а хаар. Турпалхойн дика а, ледара амалш билгалъяха а, персонажаша дечу глулакхашка, яздархочо еллачу характеристике хьабжжина а мах хадо хууш хилар. И характеристика лучу хенахь персонажийн глулакхийн бахьанин-тлаьхьалонан зленаш билгалъяхар. Ша дийриг турпалхочо иштта хлунда дира бохучух кхетар а, цу декъехь шена хетарг ала хаар а. Персонажана характеристика лучу хенахь интерьеро а, портрето а длаоцу меттиг. Турпалхой а, цара ден глулакхаш а вовшашца дустар. Персонажийн къамел а, авторан текст а. Текстехь болу меттан исбаьхьаллин глирсаш ган а, (эпитет, дустар, метафора) уьш мича лалашонца юкьа балийна а хаар. Пейзаж а, исбаьхьаллин текстехь цо длаоцу меттиг а. Хиламаш схьакъастор а, уьш вовшашца бустар а, цара синхаamna бен латкъам а. Теманашца цхьабнайоглу оьрсийн а, нохчийн а исбаьхьаллин тексташ вовшашца юстар, царна тлера юкьара а, башхадерг а къастор, меттан исбаьхьаллин глирсаш бустар.

Дешархочун кхоллараллин глулакхаш

Къастош ешар. Яххьашца ешар. Прозехь йолчу текстана инсценировка хлоттор. Ешначу исбаьхьаллин произведенин буха тлехь шен текст кхоллар. Барта дешнашца суртдиллар. Изложени. Мини-сочинени. Нохчийн маттера дош, дешнийн цхьабнакхетар, предложени оьрсийн матте а, оьрсийн маттера нохчийн матте а даккхар. Нохчийн барта кхоллараллера оьрсийн хлетал-металшца, кицанашца, аларшца маьлница доглуьрш лахар. Ша туйранаш кхоллар (ламийнчаьрца доглуш) къоман дахарехь дерг а, культурун бакъдерш юкьа а далош.

Нохчийн а, оьрсийн а литературийн тексташ кхоллар, церам юкьара дерг а, башха дерг а билгал а деш.

Берийн ешаран гуо

Нохчийн а, кхечу къаьмнийн барта кхоллараллин произведенеш, нохчийн а, кхечу къаьмнийн а классикийн тоьлла произведенеш, хлинцалерчу яздархойн произведенеш, исторически, лилманан кхетаме, справочно-энциклопедически тексташ, фантастика.

Исбаьхьаллин текстийн герггарчу хьесапехь йолу тематика: вайн Даймахкаххий, нохчийн пачхьалкхан коьртачу шахьарххий, нохчийн пачхьалкхерчу халкъийн доттагӀаллеххий, вайн халкъан хьаналчу къинхьегамаххий, цо машарехь латточу къийсамаххий, вайн гӀаланеххий, яртеххий, Ӏаламаххий, дийнатеххий, акхаройххий, беран дахареххий, церан гӀуллакхеххий, доттагӀаллеххий, цара баккхийнаш ларарххий, вовшашна накьосталла дарххий, тергонца хьажарххий, адамийн дийнаташца йолу юкъаметтигаххий, Ӏаламаххий, адамийн цуьнца йолчу юкъаметтигаххий, тайп-тайпанчу корматаллеххий, къинхьегамаххий, юкъарчу къахьегаран ирсаххий,

гӀиллакх-оьзданагаллех, эхь-бехках, ийманах лаьцна дийцаршший, стихотворенешший, статьяшший. Вайн дукхакъамнийн Боккха Даймохк.

Литературоведчески пропедевтика

Прозехь а, стихотворенин кепехь а долу къамел, уьш вовшех къасто хаар. Хьехархочун гӀоьнца текстехь хӀара литературоведчески кхетамаш карон хаа: жанраш (фольклоран кегийра жанраш, халкъан а, литературни а туьйра, туьйра-кица, дийцар, стихотворени, сюжет, тема, дӀахӀоттам (антитеза), коьрта ойла (идей), турпалхо (персонаж), куц-кеп (портрет), пейзаж, интерьер, синоним, антоним, эпитет, дустар, метафора, олицетворени, ритм, рифма. Гочдар.

Библиографически культура

Еша билгалйинчу книгаш юкъара книга харжа а, произведенин кортош а, аннотаци а схьалаха а, автор а, иллюстрацеш ешкина художник билгалван а хаар. Текстан чулацамера хиламаш а, иллюстрацеш вовшех буоза хаар.

Юьхьанцарчу школахь дешначул тӀаьхьа дешархочун кхидӀа а дешаре болу лаам а кхиьна болу, цуьнан къамелан а, ешаран культурин, литературни кхиаран а тӀегӀа оьшучу бараме кхочу, уьш билгалдовлу хӀокху хааршца:

- нохчийн меттан къамелан коьрта кепаш карайирзина хилар;

- тайп-тайпана тексташ вовшех къасто хаар (дешаран, 1илманан-кхетаме, исбаьхьаллин). Интеллектульни, синьобздангаллин декъехь кхиархьама, гонахара дахар довзархьама дешаран, 1илманан-кхетаман, исбаьхьаллин текстийн маь1нех кхеташ хилар.

Исбаьхьаллин тексташца болх бар. Хаамбаран хьаст хиларан хьокъехь уьш т1еэцна ца 1аш, дешархочуьнгахь синьобздангалла а, эстетически чам а кхиорехь и тексташ оьшуш хиларх кхетар. Исбаьхьаллин тексташна анализ яран билггала, литературни кхиарехь дешархошна т1аьхьа оьшур долу, хаарш карадерзор. Церан жанр, тема, идей, д1ах1оттаман кепаш, исбаьхьаллин суртх1отторан г1ирсаш къасто хаар.

Х1ора къоман литература - культура кхиоран декъехь мехала г1ирс хиларх кхетар; нохчийн а, кхечу къаьмнийн исбаьхьаллин тексташ вовшашца юстарца церан юкъара дерг а, башхадерг къастор. Дешнаш, дешнийн цхьаьнакхетарш, предложенеш оьрсийн матте а, оьрсийн маттара нохчийн матте яха а хаар.

Оьшшу тоьшаллаш а далош, ша ешначу дешан искусствонпроизведенин а, искусствон кхечу говзариьн а мах хадо хаар. Кхечу къомах волчу нийсархочуьнца диалог д1ахьочу хенахь цо дечу къамелах кхеташ, цуьнан культурин башхаллаш тидаме а оьцуш, г1иллакхе вистхила а, цо дуйцург восе а ца дуьллуш, т1елаца а хаар.

Берийн-энциклопедически книгашца болх бан хаар.

Юьхьанцарчу школашкахь шаьш еша лерина литература.

Литература герггарчу хьесапехь ю. Хьехархочо шен лаамехь хийца йиш ю х1ара литература.

Халкъан барта кхолларалла.

Барта кхоллараллин кегий жанраш

Халкъан тидамаш

Кицанаш

Х1етал-металш

Чехкааларш

Дагардарш

Наьрт-аьрстхойх лаьцна дийцарш

Ц1инц1олаг а, наьрт-аьрстхо а.

Ахархочун к1ант а, наьрт-аьрстхой а.

Наьрт-аьрстхой а, декъаза стаг а.

Халкъан туьйранаш

Чинг1аз

К1ант а, ден шед а.

Лулахой.

Махана аьлла баркалла.

Кхо газа-гуьзалг.

Хьекъалан т1ай

Бабин Ч1ирдиг

Таллархо

Х1иллане кхорб1елиг

Борз

Исбаъхъаллин литература

1. Ахмадов «Къонахалла»

М. Ахмадов «Хъо а, дуьне а», «Вайн г1иллакхаш», «Ч1ирдиг хъуьнха вахар», «Собар», «Яхъ», «Маршо а, декхар а», «Хъанал, хъарам», «Б1е эзар дика г1уллакх»

Т. Ахмадова «Б1абсте» (гулар).

С. Гацаев «Мекара цициг»

Демин 1алавди «Шен куьзган чохъ гича 1ам» берийн байташ.

Х-А. Берсанов «Генара совг1ат».

Д. Кагерманов «1имран а, цуьнан доттаг1ий а».

Ж. Махмаев «Сан кегий доттаг1ий», «Самукъане абат».

Э. Мамакаев. Стихаш.

Хъ. Саракаев «Эдалханан доттаг1ий».

Хъ. Сагуев «Б1абстенан мукъамаш»

Хъ. Хасаев «Хъуьннан къайленаш», «1аламан мукъамаш».

Ш. Хасаров «Дашон хъоза».

1. Эдильсултанов «Догдика», «Хуьстиг».

«Тамашийна беш». Берашна стихаш.

Кхечу къаьмнийн литература

Д. Брудный «Хъекъале Ашик»

- Сент-Экзюпери «Жима эла»

Г.-Х Андерсен «Цинцололаг йо1», «Ц1етуша», «Эткаш юьйхина долу цициг», «Бедан ирча к1орни», «Экам йо1», «Акха г1ург1езаш».

Ш. Перро «Майра бедарштегархо», «Г1уьйлиг», «Овкъарг» «П1елггал волу к1ант»

Вежарий Гримм «Бременера иллиалархой», «Сийна ч1урам», «Кегий адамаш», «Дашо месаш йолу йо1».

1илманан литература

- Дуров «Сан акхарой»

Ю. Гагарин «Суна Латта го!» Левин «Астрономи суьрташкахь». Зубков Б. «Стенах йина ю машенаш»

- Маршак «Муха еш хилла книга»

Книгаш-справочникаш

Журнал «Стела1ад».

Ж. Махмаев «Некъан абат»

С. Эдилов «Байт-абат».

4. Тематически планировани

П/н №	Разделан цле. Тема	Сахьт	Галашонаш
I чийрик – 17 с.			
Кечамбаран (абатал хьалхара) мур			
1.	1амийнарг карладаккхар	1	Хьалхарчу классехь вайна еша а, язъян а 1емина. Ткьа х1инца 1амийнарг карла а доккхуш, вайн хаарш кхид1а а шордийр ду вай.
2.	1амийнарг карладаккхар	1	
3.	Мукъаза зевне аз (1), элп I .	1	Мукъаза зевне аз (I) довзийтар, элп Йй довзийтар. Элп I дешан юьххьехь, чаккхенгахь, юккьехь деша 1амор.
4.	Мукъаза зевне аз (1), элп I .	1	
5.	Элп «Ь»	1	Элп Ъ довзийтар. Элп Ъдешан чаккхенгахь, юккьехь деша 1амор.
6.	Тест№1	1	
7.	Элп «Ъ»	1	Элп Ъ девзар ду берашна. Нийса а , кхеташ а элп Ъ юкьадог1у дешнаш деша 1емар ду.Берашна девзар ду цо лелош долу ши г1уллакх
8.	Элп «Ъ»	1	
9.	Мукъаза кьора аз (Хь), элп Хьхь	1	Мукъаза кьора аз (Хь) довзийтар, элп Хьхь довзийтар. Элп Хь,хь дешан юьххьехь, чаккхенгахь, юккьехь деша 1амор.
10.	Мукъаза кьора аз (Хь), элп Хьхь	1	

11.	Мукъаза къора аз (Кх), элп Кхкх.	1	Мукъаза къора аз (КХ) довзийтар, элп Кхкх довзийтар. Элп Кх,кх дешан юьххьехь, чаккхенгахь, юккъехь деша 1амор.
12.	Мукъаза къора аз (Кх), элп Кхкх.	1	
13.	Мукъаза къора аз (КЪ), элп КЪкъ	1	Мукъаза къора аз (КЪ) довзийтар, элп КЪкъ довзийтар. ЭлпКЪ,къ дешан юьххьехь, чаккхенгахь, юккъехь деша 1амор.
14.	Мукъаза къора аз (КЪ), элп КЪкъ		
15.	Мукъаза зевне аз (Г), элп Гг	1	Мукъаза зевне аз (Г) довзийтар, элп Гг довзийтар. Элп Гг дешан юьххьехь, чаккхенгахь, юккъехь деша 1амор.
Г I- чийрик 17 сахьт			
16.	Мукъаза зевне аз (Г), элп Гг	1	Мукъаза зевне аз (Г) довзийтар, элп Гг довзийтар. Элп Гг дешан юьххьехь, чаккхенгахь, юккъехь деша 1амор.
17.	Мукъаза зевне аз (Г1), элп Г1г1	1	Мукъаза зевне аз (Г1) довзийтар, элп Г1г1 довзийтар. Элп Г1г1 дешан юьххьехь, чаккхенгахь, юккъехь деша 1амор.
18.	Мукъаза зевне аз (Г1), элп Г1г1	1	
19.	Мукъа аз (Аь), элп Аь аь	1	Мукъа аз (Аь), элп Аьаь довзийтар. Элп Аьаь дешан юьххьехь, юккъехь, чаккхенгахь деша 1амор.
20.	Мукъа аз (Аь), элп Аь аь	1	
21.	Мукъа аз (Оь), элп Оь оь	1	Мукъа аз (Оь), элп Оьоь довзийтар. Элп Оьоь дешан юьххьехь, юккъехь, чаккхенгахь деша 1амор.
22.	Мукъа аз (Оь), элп Оь оь	1	
23.	Мукъа аз (Уь), элп Уь уь	1	Мукъа аз (Уь), элп Уьуь довзийтар. Элп Уьуь дешан юьххьехь, юккъехь, чаккхенгахь деша 1амор.
24.	Мукъа аз (Уь), элп Уь уь	1	

25.	Мукъаза къора аз (Ч), элп Чч	1	Мукъаза къора аз (Ч) а , элп Чч довзийтар. Элп Чч дешан юьххьехь, чаккхенгахь, юккьехь деша ламор.
26.	Мукъаза къора аз (Ч), элп Чч	1	
27.	Мукъаза къора аз (Ч1), элп Ч1ч1	1	Мукъаза къора аз (Ч1) довзийтар, элп Ч1ч1 довзийтар. Элп Ч1ч1 дешан юьххьехь деша ламор.
28.	Мукъаза къора аз (Ч1), элп Ч1ч1	1	
29.	Мукъаза къора аз (Т1), элп Т1т1	1	Мукъаза къора аз (Т1) довзийтар, элп Т1т1 довзийтар. Элп Къкъ дешан юьххьехь деша ламор.
30.	Мукъаза къора аз (Т1), элп Т1т1	1	
31.	Мукъаза зевне аз (Ж), элп Жж	1	Мукъаза зевне аз (Ж) довзийтар, элп Жж довзийтар. Элп Жж дешан юьххьехь, чаккхенгахь, юккьехь деша ламор.
32.	Мукъаза зевне аз (Ж), элп Жж	1	
III- чийрик 20 сахьт			
33.	Мукъаза къора аз (X1), элп X1x1	1	Мукъаза къора аз (X1) , элп X1x1 довзийтар. Элп X1x1 дешан юьххьехь, юккьехь , чаккхенгахь деша ламор.
34.	Мукъаза къора аз (X1), элп X1x1	1	
35.	Мукъаза къора аз (K1), элп K1k1	1	Мукъаза къора аз (K1) , элп K1k1 довзийтар. Элп K1k1 дешан юьххьехь деша ламор.
36.	Мукъаза къора аз (K1), элп K1k1	1	
37.	Мукъа элп Юю , аьзнаш (Й), (У)	1	Мукъа элп Юю довзийтар ,цо шиь аз билгалдар длакхачор (Й), (У). Элп Юю дешан юьххьехь, юккьехь, чаккхенгахь деша ламор.

38.	Мукъа элп ЮьЮь , абзнаш (Й), (Уь)	1	Мукъа элп ЮьЮь довзийтар ,цо шиь аз билгалдар длакхачор (Й), (Уь) . Элп ЮьЮь дешан юьххьехь, юккьехь, чаккхенгахь деша ламор.
39.	Мукъа элп Яя , абзнаш (Й), (А)	1	мукъа элп Яя довзийтар ,цо шиь аз билгалдар длакхачор (Й), (А) . Элп Яя дешан юьххьехь, юккьехь, чаккхенгахь деша ламор.
40.	Мукъа элп Яьяь , абзнаш (Й), (Аь)	1	Мукъа элп Яьяь довзийтар ,цо шиь аз билгалдар длакхачор (Й), (Аь) . Элп Яьяь дешан юьххьехь, юккьехь, чаккхенгахь деша ламор.
41.	Мукъаза къора аз (Ц1), элп Ц1ц1	1	Мукъаза къора аз (Ц1) довзийтар, элп Ц1ц1 довзийтар. Элп Ц1ц1 дешан юьххьехь , юккьехь деша ламор.
42.	Мукъаза къора аз (П1), элп П1п1	1	Мукъаза къора аз (П1) довзийтар, элп П1п1 довзийтар. Элп П1п1 дешан юьххьехь , юккьехь деша ламор.
43.	Мукъаза къора аз (П1), элп П1п1	1	
44.	Мукъаза къора аз (Ф), элп Фф	1	Мукъаза къора аз (Ф) довзийтар, элп Фф довзийтар. Элп Фф дешан юьххьехь, чаккхенгахь, юккьехь деша ламор.
45.	Мукъаза къора аз (Ф), элп Фф	1	
46.	Мукъа элп Ёё , абзнаш (Й), (О)	1	Мукъа элп Яя довзийтар ,цо шиь аз билгалдар длакхачор (Й), (О) . Элп Ёё дешан юьххьехь, юккьехь, чаккхенгахь деша ламор.
47.	Мукъаза къора аз (Щ), элп Щщ	1	Мукъаза къора аз (Щ) довзийтар, элп Щщ довзийтар. Элп Щщ дешан юьххьехь, чаккхенгахь, юккьехь деша ламор.
48.	Мукъа къора аз (ы), элп ы	1	Мукъа аз (ы) девзар ду берашна, элп ы девзар ду. Нийса а , кхеташ а элп ы юкъадогӀу дешнаш деша ламар ду.
49.	Дикачу адаман гӀуллакхаш	1	Берашна шаьш нохчийн къомах схьабевлла, кӀоргера бух а болуш къам а долуш шаьш хилар хайтар. Берашна шаьш бусалба хилар хайтар. Бусалба нехан гӀиллакхаш довзийтар.

50.	Деза дешнаш	1	Берашна шаьш нохчийн къомах схьабевлла, к1оргера бух а болуш къам а долуш шаьш хилар хайитар. Берашна шаьш бусалба хилар хайитар. Бусалба нехан г1иллакхаш довзийтар.
51.	Дийца, муьлхачу басахь хуьлу х1уманаш	1	Берашна шаьш нохчийн къомах схьабевлла, к1оргера бух а болуш къам а долуш шаьш хилар хайитар. Берашна шаьш бусалба хилар хайитар. Бусалба нехан г1иллакхаш довзийтар.
52.	Вайн Даймохк	1	берашна шаьш нохчийн къомах схьабевлла, к1оргера бух а болуш къам а долуш шаьш хилар хайитар. Берашна шаьш бусалба хилар хайитар. Бусалба нехан г1иллакхаш довзийтар.
I V- чийрик-14 сахьт			
53.	Соблжа – Г1ала	1	Берашна нохчийн турпалхой бовзийтар.Церан корматаллаш йовзийтар.
54.	Вайн яздархой	1	Берашна нохчийн яздархо Саь1ид Бадиев вовзийтар. Цуьнан байт: «Вайн беш» йовзийтар. Нийса а , шера а еша 1амор.
55.	« Доттаг1алла».	1	берашна оьрсийн яздархо Лев Николаевич Толстой вовзийтар. Дийцарш: «Доттаг1алла», довзийтар. Нийса а, шера а еша 1амор.
56.	Ж. Махмаев « Къоман хазна»	1	Берашна нохчийн яздархо Жамалди Махмаев вовзийтар. Цуьнан байташ: «Къоман хазна», «Дей, буьйсий», «Дайна де», «Бераш вайн хинйолу т1аьхье ю», «Дуьло, бераш, делий вай. йовзийтар. Нийса а, шера а еша 1амор.
57.	Ж. Махмаев « Къоман хазна»	1	
58.	Дей, буьйсий.	1	
59.	Дайна де.	1	
60.	Бераш вайн хинйолу т1аьхье ю.	1	
61.	Ж. Махмаев. Дуьло, бераш, делий вай.	1	
62.	Тест № 2	1	
63.	1.- Хь. Хатуев. «Зингат»	1	Берашна нохчийн яздархо 1абдул- ХьамидХатуеввовзийтар. Цуьнан байт: «Зингат» йовзийтар. Нийса а, шера а еша 1амор.

64.	1.Демеев «Малонче»	1	Берашна яздархочуьн 1. Демеевн «Зингат» ц1е йолу байт йовзийтар.Нийсаа, шерааеша 1амор.
65.	С. Эдилов «Г1ан»	1	Берашна яздархочуьн С. Эдиловн «Г1ан» ц1е йолу байт йовзийтар. Нийса а, шера а еша 1амор.
66.	С. Эдилов «Г1ан»	1	Берашна яздархочуьн С. Эдиловн «Г1ан» ц1е йолу байт йовзийтар. Нийса а, шера а еша 1амор.
67.	Беркат.	1	Берашна «Беркат» ц1е йолу дийцар довзийтар.Нийса а, шера а еша 1амор.
68.	Беркат.	1	Берашна «Беркат» ц1е йолу дийцар довзийтар.Нийса а, шера а еша 1амор.
	Дерриге	68	

Дешаран предметана материально-технически кхачояран хьокъехь хьехамаш

Дешаранг1уллакханаобшучуг1ирсашна юкбахь ца хилча йиш йоцуруш: тоьгал программы юкба яхана исбаьхьаллин произведенеш а, авторски программаш а.

Библиотекин фондехь хила деза «Литературни ешар» предметехула долу нормативни документаш; авторски программаш», дешаран, 1илманан министерствос магийнчу учебникийн список, хьехархочунна лерина методически пособеш, х1ора дешархочунна лерина т1едахкарш т1ехь долу карточкаш, справочно-энциклопедически литература и д1. кх. а.

Дешаран г1уллакхана кхачоярна таханлерчу дийнан лехамашкахь доьхург электронни библиотекаш хилар, шена чохь массо а тайпана информационно-справочни материал а йолуш. Тайп-тайпана гайтаман г1ирсех пайда эцаро таро лур ю дешаран г1уллакхан эвсаралла лакхаяккха. Литературин кабинета чохь зорбанан декъера материал хилла ца 1аш, электронни а, кехат т1ехь йолу а демонстрационна аьзнийн экранни пособеш, гайтаман технически г1ирсаш а хила беза, дешархойн хаарш лакхадаха аьтто беш болу.

Х1ара лехамаш хийца а, т1ебуза а йиш ю, шайн таронашка хьаьжжина.

Литературин кабинетан технически г1ирсаш:

Мультимедийни компьютар.

Мультимедиапроектор.

Интерактивни у.

Лазерни принтер.

Экран.

Аудиоцентр (аудиодискех пайда эца таро луш йолу).

5. Календарно-тематически планировани

Урока н №	Урокан тема. Чулацам	Сахьт	Терахь		Примечани
			План	Факт	
I чийрик (15 с.)					
1.	1амийнарг карладаккхар	1	05.09		
2.	1амийнарг карладаккхар	1	07.09		
3.	Мукъаза зевне аз (1), элп II .	1	12.09		
4.	Мукъаза зевне аз (1), элп II .	1	14.09		
5.	Элп «Ъ»	1	19.09		
6.	Тест №1	1	21.09		
7.	Элп «Ъ»	1	26.09		
8.	Элп «Ъ»	1	28.09		
9.	Мукъаза къора аз (Хь), элп Хьхь	1	03.10		
10.	Мукъаза къора аз (Хь), элп Хьхь	1	05.10		
11.	Мукъаза къора аз (Кх), элп Кхкх.	1	10.10		
12.	Мукъаза къора аз (Кх), элп Кхкх.	1	12.10		
13.	Мукъаза къора аз (Къ), элп Къкъ	1	17.10		
14.	Мукъаза къора аз (Къ), элп Къкъ	1	19.10		
15.	Мукъаза зевне аз (Г), элп Гг	1	24.10		

I I- чийрик 16 сахът					
16.	Мукъаза зевне аз (Г), элп Гг	1	26.10		
17.	Мукъаза зевне аз (Г1), элп Г1г1	1	07.11		
18.	Мукъаза зевне аз (Г1), элп Г1г1	1	09.11		
19.	Мукъа аз (Аь), элп Аь аь	1	14.11		
20.	Мукъа аз (Аь), элп Аь аь	1	16.11		
21.	Мукъа аз (Оь), элп Оь оь	1	21.11		
22.	Мукъа аз (Оь), элп Оь оь	1	23.11		
23.	Мукъа аз (Уь), элп Уь уь	1	28.11		
24.	Мукъа аз (Уь), элп Уь уь	1	30.11		
25.	Мукъаза къора аз (Ч), элп Чч	1	05.12		
26.	Мукъаза къора аз (Ч), элп Чч	1	07.12		
27.	Мукъаза къора аз (Ч1), элп Ч1ч1	1	12.12		
28.	Мукъаза къора аз (Ч1), элп Ч1ч1	1	14.12		
29.	Мукъаза къора аз (Т1), элп Т1т1	1	19.12		
30.	Мукъаза къора аз (Т1), элп Т1т1	1	21.12		
31.	Мукъаза зевне аз (Ж), элп Жж	1	26.12		
I I I- чийрик 20 сахът					
32.	Мукъаза зевне аз (Ж), элп Жж	1	28.12		
33.	Мукъаза къора аз (Х1), элп Х1х1	1	09.01		
34.	Мукъаза къора аз (Х1), элп Х1х1	1	11.01		

35.	Мукъаза къора аз (К1), элп К1к1	1	16.01		
36.	Мукъаза къора аз (К1), элп К1к1	1	18.01		
37.	Мукъа элп ЮЮ , аьзнаш (Й), (У)	1	23.01		
38.	Мукъа элп ЮЬЮЬ , аьзнаш (Й), (УЬ)	1	25.01		
39.	Мукъа элп Яя , аьзнаш (Й), (А)	1	30.01		
40.	Мукъа элп Яьяь , аьзнаш (Й), (Аь)	1	01.02		
41.	Мукъаза къора аз (Ц1), элп Ц1ц1	1	06.02		
42.	Мукъаза къора аз (П1), элп П1п1	1	08.02		
43.	Мукъаза къора аз (П1), элп П1п1	1	13.02		
44.	Мукъаза къора аз (Ф), элп Фф	1	15.02		
45.	Мукъаза къора аз (Ф), элп Фф	1	20.02		
46.	Мукъа элп Ёё , аьзнаш (Й), (О)	1	22.02		
47.	Мукъаза къора аз (Щ), элп Щщ	1	27.02		
48.	Мукъа къора аз (ы), элп ы	1	29.02		
49.	Дикачу адаман г1уллакхаш	1	05.02		
50.	Деза дешнаш	1	07.03		
51.	Дийца, муьлхачу басахь хуьлу х1уманаш	1	12.03		
I V- чийрик-14 сахьт					
52.	Вайн Даймохк	1	14.03		
53.	Соблжа – Г1ала	1	26.03		
54.	Вайн яздархой	1	28.03		
55.	Л. Толстой « Доттаг1алла».	1	02.04		

56.	Ж. Махмаев « Къоман хазна»	1	04.04		
57.	Ж. Махмаев « Къоман хазна»	1	09.04		
58.	Дей, буьйсий.	1	11.04		
59.	Дайна де.	1	16.04		
60.	Бераш вайн хинйолу т1аьхье ю.	1	18.04		
61.	Ж. Махмаев. Дуьло, бераш, делий вай.	1	23.04		
62.	Тест №2	1	25.04		
63.	1.- Хь. Хатуев. «Зингат»	1	30.04		
64.	1.Демеев «Малонче»	1	02.05		
65.	С. Эдилов « Г1ан»	1	07.05		
66.	С. Эдилов « Г1ан»	1	14.05		
67.	Беркат.	1	16.05		
68.	Беркат.	1			
	Дерриге	68			

